

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ 100 Макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесым
гъэтхалэм
къышегъяагъеу
къидэкы

№ 189 (22878)

2023-рэ ильес

ШЭМБЭТ

ЧЬЭПЫОГЪУМ и 14

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGOVOICE.RU

тихъытыу нэкі угбъохэр

Адыгэ Республикаем и Правительствэ иғъэзет

Чьэпыогъум
и 15-р — гъогу
хъызмэтым
иIoфышIэхэм
я Маф

Адыгэ
Республикэм
игъогу хъызмэт
иIoфышIэхэм
ыкIи иветеранхэу
лъытэнэныгъэ
зыфэтишIыхэрэр!

Шъуисэнхъат елхыгъэ мэ-
фэкъымкэ тышъуфэгушо!

Гъогу хъызмэтым мэхъа-
нэшхо илэу Ѣыт цыфхэм
яшызныгъэки, инвести-
хэр нахыбыэу чылпIэхэм
къаlэkIэхъанхэмкэ, соци-
альэ-экономикэ хэхъоны-
гъэр нахь псынкэу лъыкло-
тэнымки.

Адыгейим иғъогу хъызмэт
иIoфышIэхэм гуэтынныгъэу
ахэлтым, ахэм ялэпэлэсэны-
гъэр яшызныгъэрэ яшуагъэ-
кэ мы аухырэ ильэсхэм
гъогухэм язытет хэпшыкэу
нахьшту хъугъэ. Джырэ
уахътэм къыгъэуцурэ пшъэ-
рильхэм ахэр адештэх, хъа-
къэу къакъохэрэми а зэхъо-
къынныгъэхэм гу альтээ.

Адыгейим иғъогухэм яхы-
гъэу ioф зышIэхэрэм тапэкIи
альэки къызэрэмьгъэнэштим,
автомобиль зеконхэр нахь
щынэйончьеу Ѣытынхэмкэ
къатефэрэр зэкэз ахэм зэра-
гъэцэлэштим тицыхъэ тель.

Гъогу хъызмэтым иIoфы-
шIэхэм ыкIи иветеранхэу
зисэнхъат фэшьылкъэхэм,
Адыгейим ихэхъоныгъэ зила-
хъышко хэзышIыхъэхэрэм
инэу тафэрэз.

Ныбджэгу лъапIэхэр, зэ-
къэми тышъуфэлью псауны-
гъэ пытэ, Ѣылэкъэшту шуи-
лэнэу, тапэкIи гъэхъагъэхэр
шушьынхэу!

Адыгэ Республикаем
и Лышхъэу, Урысые по-
литическэ партиеу «Единэ
Россием» и Адыгэ шъо-
льыр къутамэ и Секре-
тарэу КъУМПЫЛ Мурат

Адыгэ Республикаем
и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЭР

ЯофшIэн псынкIэн

Чьэпыогъу мазэм ияшэнэ-
рэ тхъаумафэ ясэнхъат
мэфэкI гъогухэм ыкIи лъэ-
мыдххэм яшын, яыгъын
зишызныгъэ езыпхыгъэу,
ахэм ядэгъугъэ, ящынэгъон-
чагъэ зылэ ильхэм. Фабэ-
ми, чылэми, къещхими,
къесыми гъогукIэхэр ахэм
къитфаашых, ильес псаум
альэпльэх, аыгъых.

Мы хъызмэтым къыгъэшла-
гъэм инахыбэр езытыгъэхэм,
тирестублике цыкIу иғъогу-
хэр зэрэдаххэм, шапхъэхэм
адиштэй зэрэшыгъэхэм зиахъ
мымакIу хэзыльхъагъэхэм
ащыщ зигугъу къэтшымэ тшо-
игъор.

Атльэскэр Заурбый ильес
26-м ехъугъ гъогушын хъыз-
мэтым зыхэтэйр. Етлани, а зы
хъызмэтышапIэр, Мыекъуапэ
игъогушл организацеу «ДСУ-
3-р» ары аш фэдизим зыщы-
лажъэрэр.

Гъогушым тыда узшылкъэ-
штыр? Къалэхэу Мыекъуапэ-
ре Шытхъалэрэ ягъунапкъэхэр

А. Лаутеншлегер.

зыщызэулIэхэрэм дэжкIэ гъо-
гур щагъэлэжыщтыгъ тызы-
фитеом. Бригадэм иофшIэн
ыкубзыпIэм тыхэхъягъ. Заур-
бый грейдерым тесьгъ. Ар
къэдьэуцумэ тиягъэ зэрдгээ-
кыщыт къидэтлэти, тизэдэ-
гүшьзэгъу къыхъэ тшыгъэп.

Заур, ары аш зэрдэххэ-
эр, къалэу Санкт-Петербург
къышхъягъ, ау ежь джыри
цыкIууэяне-ятэхэм Коцхъблэ
районым ит къуаджэу Фэдэ
къызашэжым. Аш щапIугъ, ау
Мыекъуапэ щэпсэу. Къызэрэ-
филотагъэмкэ, 1997-рэ ильесым
иофшIэпIэ чылпIэ лъыхъузэ, а
уахътэм аш икъэгъотын псынкIа-
гъэр, мы хъызмэтышапIэм зы-
дахъэм цыиф яшыкIагъеу къы-
чIэки, къидэнэгъагъ.

Гъогушл къызэрэйкоу ригъэ-
жьэгъагъ. Мы иофшIэным къи-
нэу хэлъыр апэрэ мэфэ дэдэм

(ИкIэух я 2-рэ нэкIуб. ит).

Яофшэн псынкІэп

(Икзух).

зэхишагь, ау щыленигъэм ша-
пхъэу кытгэеуцхэрэм адемы-
гъаштэмэ, упсэуныр зэрэкни-
ныр ыгукэ зэрэзыдигъым
күачэ кыритьгъагь, охьтабэ
темышэу ёсжэгъиг.

Бэрэ юф ымшагъэу грей-
дерым тырагъэтыхъагь. Аш-
пае Ростов хэкум икъалеу
Каменск-Шахтинскэ гъогуш
сэнхъатхэм зыщафагъесэхэрэ
комбинатэу дэтим агъакуи
кыщеджагь.

Гъогушхэм яофшэн кызэ-
рыкlop. Пчэдийжым жьэу ра-
гъажьеш, мэзахэ охъуфэкэ
тъогум тетых. Гъэмэфэ уахътэм

фэбэшхо зыхукэ тэ унэ чын-
гъаштэм заштэуухумэ, еж-
хэр аш хэтых.

— Аргутшэу щитми, сыкэ-
гъожэу зыпарэки кыхэкын-
гъэп, — ытуагь Заурбый. —
Ильэс 26-м ехъугъэу гъогум
сүтэтишь, сид фэдэу кынными,
сисэнхъат зэблэхъунэу, нэ-
мыкI юфшланI сыклонэу сильхэ-
кыхъагъэу къэсшлэжьирэп.
Сэц нахь кын зыльгъухэрэри
бэу щилэх, силофшлэгъуми ахэ-
тих. Арышь, сэ згэцакIрэр
анах кын слон слъекштэп.

Гъогоу юф зышишагъэм,
зыгъэцкIэжьигъэм е кэу ышын-
гъэм ежь иавтомашинэкэ
риклоу бэрэ кыхэкы. Асфальтыр

зэшьозэшэу зытель гъогу щы-
нэгъончэ дахэм ишын ежь
иахь зэрэхэльм зэрэргу-
шкорэм кыкгэгэхтэхь. Иунагь
игъусэ зыхукэ, иклалэхэм
«мары мы гъогу лахыр тэ-
тшыгъэ» арилоу бэрэ кы-
хэкы.

Иофишэн шу зэрилэгъурэр,
иашлагъэ аш фэдэу зэрэргу-
шкорэр арын фае ишшашьэрэ
ишшарэ гъогушынным яшыл-
гъэ рапхынэу зыкырахъуха-
гъэр. Азиэд ятэ зыышлэжьэрэ
«ДСУ-3-м» лут, логист.

Иклалэу Самир ятэ кыылотэрэ
закъор армырэу, юфэу аш
ышшэрэр мэзэу, мэтилоу зеригъэ-
лэгъэгъу. Пчэдийжым юфшэн

кыыда��оу, мэфэ псаум грейде-
рим дытесэу бэрэ кыхэкыгь.
Арышь, кынэу юфм хэльм
кымыгъаштэу къэкштэштэш
гурит еджапIр кызын-
хыкэ, гъогушI сэнхъатым
феджэнэу гухэль зеришы-
гъэм зэрэрыкэмгъожьыштыр
нафа.

— Сэ зызыхэт лъэнэкъом
зыфагъэзэнэу түмэ язи згэ-
дэягъэп, ежхэм аштоигъоу
кыхахыгь, — **ело Заурбый.**

— Ау аш елхыгъэ сэнхъатым
феджэнхэу заломи, апэшлосы-
уягъэп. Цыфым ежь ыгу
рихъэу, гухахъо зыхигъуатэрэ
ары ышэн фаер. ГъогушI сэ-
нхъатым сэнаущыгъэ горэ

фысиёми сэ сильгъэп, ау уахъ-
тэу зызэрэлжэхэрэм джар
кызэрэздэхъугъэр кызгурги-
тэягъа.

Автомобиль гъогу дахэу,
ищыхэгъэ замыгъэхэр зытет-
хэу, зынгъэтхыгъэхэм е лъэс-
рыкло гъогу цыкло зэшьозэшэу
гъэччыгъэм тарыкло зыхукэ,
ар зышигъэхэм тягупшигъэу
бэрэ кыхэхырэп. Ару щитми,
аш гъогушхэм аклочабэ зэрэ-
хэлтыр нафа. Арышь, ахэм
япрофессиональнэ мэфэкIкэ
тыгу кыддеиэу тафэгушо, пса-
уныгъэ пытэ ялэнэу, янагъохэм
мамыр арлынэу, хахъо ялэнэу
тафэльяо.

ХҮҮТ Нэфсэт.

ГъэшIэгъоныбэ арагъэлъэгъу

Федеральнэ проектэу «КлэлэцIыкло пэпчь
игъэхъагь» зыфиорэм кыдыхэлъитагъэу я
6 — 11-рэ классхэм ашеджэхэрэм апае
«Билет в будущее» зыфиорэр зэхащэ.

АР-м гъэсэнгъэ тедзэмкэ и Гупч.

ышшэрэм кынэу альгъурэр,
пшьэдэкIыжь ин зэрхыхырэр
нэрильгъэу тфэхъу, — **ело**
я 10-рэ классым щеджэрэ
Яхъулз Заур.

Красногвардейскэ районым
ит гимназиу N 1-м икъалэджа-
кохэр пшьэдэкIыжь ыхыр-
эмкэ гүнэпкэ гъэнэфагъэ
зилэ обществэу «ЮГАгроПро-
дукт» зыфиорэм щылагъэх.

— Заводым юфшэн зэрэ-
зэхищэрэр кытагъэлъэгъу,
дагъэр зэрашырэр нэрильгъу,

тфэхъу, тшюгъэшIэгъонэу зэ-
кэ къэтплыхыагь. Программэу
«Билет в будущее» зыфиорэм
иштуягъэкэ предприятихэр
къэтэхъяхъэх, сэнхъат зэфэ-
шхъафхэр зэтэгъашэх, тэүшэ-
тих, — **кыыуагь я 10-рэ клас-
сим ис Кирилл Мироновым.**

Тэххутэмийкое районым ис
кэлэеджаклохэр пшьэдэкIыжь
ыхырэмкэ гүнэпкэ гъэнэ-
фагъэ зилэ обществэу «Домбыт-
Хим» зыфиорэм щылагъэх.

АдыгейкIем дэт гурит еджа-

пIэу N 19-м ия 8«А»-рэ класс
щеджэрэ Тыгъужь Роман кын-
зэриуагъэмкэ, заводым щы-
мынэфэ предметэу химиер ыгу
рихыщтыгъэп, ау кырагъэ-
лэгъу гурит иштуягъэкэ джы ар
нахь ишкотыгъэу зеригъэш-
нэу пшьэрэиль зыфигъеуцу-
жыгъигь. Проектым иштуягъэкэ
кэлэеджаклохэм шэнэгъякIехэр
зэрагъэгъотых, ахэр яшынгъэ
кыащынхыапэжыщых.

АР-м гъэсэнгъэ тедзэмкэ и Гупч.

Клэлэеджаклохэм апай

Урысые проектэу «Билет в будущее» зыфиорэм ифедеральнэ опера-
торэу гуманитар проектхэмкэ Фондым Урысые онлайн-марафонэу
«Россия — мои горизонты» зыфиорэр зэхищэгъагь.

Проектэу «Билет в будущее»
зыфиорэм елхыгъэ юфхъабзэхэр
УФ-м ишольырхэм зэкэми ашы-
зэхашагъэх. Урысыем исубъект
89-мэ йонигъом и 1-м кыщегъэ-
жьагъэу зыкI шапхэ ялэу юф
ашэ. Гъэсэнгъэм иучреждение-
хэм ашеджэхэрэм сэнхъатэу
щылэхэр ягъэшIэгъэнхэр, яшын-
гъэм гъогум зэрэхыщ лъэнэ-

кьор нахь кыхэхыгъошу афэхь-
ныр ары яшьэрэйлтыр.

— Я 6 — 11-рэ классхэм
ашеджэхэрэм сэнхъатым икъы-
хэхынкэ лэпы/лгы тафэхъуныр
ары анахьэу тына/э зытэти,
— **кыыуагь проектэу «Билет в**
**будущее» зыфиорэм ифеде-
ральнэ оператор ипащэу Иван**
Есиним.

Адыгэ Республикэм «Профес-
сиональный минимум» зыфиорэр
гъэсэнгъэм иорганизации 126-мэ
шагъэфедэ. Проектым ныжыкэ 400
фэдиз хэлжээ. Еджэлэ 104-
рэ базово шыкыэр, 19-мэ лъэнэ-
кьо шхъаэр ыкчи 3-мэ ар ишк-
отыгъэу зэрагъэшэнэу кыхахыгь.

АР-м гъэсэнгъэ тедзэмкэ и Гупч.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ гухэкышо
ащыхъоу фэтхъаусыхэх Урысые Федерацием и
Президент и Полномочнэ лыклоу Кыблэ федераль-
нэ шьольырим щылэ и Аппарат Адыгэ Республикэмкэ ифедеральнэ инспектор шхъаэрэ Дро-
кин Сергей Леонид ыкъом янэ идунаш зэрихъожыгъэш.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
идепутатхэр гухэкышо ащыхъоу фэтхъаусыхэх Урысыем и Президент и Полномочнэ лыклоу Кыблэ
федеральнэ шьольырим щылэ и Аппарат Адыгэ Республикэмкэ ифедеральнэ инспектор
шхъаэрэ Дрокин Сергей Леонид ыкъом янэ идунаш зэрихъожыгъэш.

КІЭЩАКЛО ЗЫФЭХҮҮГҮЭХЭМ КЬАДЫРАГҮЭШТАГЬ

Урысюем и Кыблэ шьольыр ипарламентхэм я Ассоциацие ия XXXIX-рэ конференции Астраханске хакум и Думэ зэхищэгъагь.

Ильесэу тызыхэтим мы юфхъабзэр Адыгейм зыщэком Ассоциацием и Тхаматэш пшэрылтымрэ ибыракъре мы шьольырим ихбэзэихъухъэ күлүкъу ипащэу Игорь Мартыновыр ары зэрэтижыгъагъэр.

Адыгейм илыхъоху Конференцием хэлжэгъагъэх Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэр, ащ игуадзэу Цэй Эдуард, депутатхэу Шэуджэн Сэфэр, Мигу Адам ыкы Наталья Широковар.

Зэрэхбазэу ыпэрапшэ Ассоциацием икомитетхэм зэхэсгэхъохэр ялагъэх. Шхадж зыфэгъээзээ льэнүкъом ельстыгъэу шьольырхэм яхбэзэихъухъэ күлүкъухъер кіэшакло зыфэхъуяа джэспалхэхэм, законопроектхэм ахэм аштыгушыагъэх.

Ащ дакоу дзэклолхэр щыненгъэм социальнэ хэгэгъозэжыгъэнхэмкэ, ветеранхэм яофхэмкэ ыкы патриотическэ плунгъэмкэ Комиссием иофшын епхыгъэ джэспальхэхэм атегущыагъэх. Мы Комиссием хэт АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэбзэихъухыанымкэ и Комитет илаще игуадзэу Мигу Адам. Хэшхъафыгъигъэ дээ операцием хэлажъехэрим ыкы ахэм яунагъохэм іэпилэгъо аратырэм фэгъэхыгъэ законыр гъекіжыгъэнэр ары анахъэу зигугу ашыгъагъэр. Социальнэ іэпилэгъу зэрэтихэрим зэзэгтынгъекэ күлүкъу зыхыхэр, УФ-м и Улешыгъе Klyachem пшэрылъэу ялхэм ягъецкіэн хэлажъехэр, Урысюем и Лээпкэ гвардие хэтхэм ыкы ахэм яунагъохэр ахгъэхъэгъэнх фаеу Комиссием хэтхэм зедаштагь.

Нэужым Урысюем и Кыблэ шьольыр ипарламентхэм я Ассоциацие и Совет зэхэсгыго илагъ. Комитетхэм кыагъеха зыргыгъэ повесткэм ащ щитегущыагъэх, юфыгъо щыненфагъэхэм адьрагъэштагь.

Урысюем и Кыблэ шьольыр ихбэзэихъухъэ күлүкъухъер кіэшакло афэхъутгэхэу джэспэльэ ыкы законопроект 60-мэ пленарнэ зэхэсгыгом щатегущыи-

гъэх. Ахэм аштыгбэхэр хэушхъафыгъигъэ дээ операцием хэлажъехэр, ахэм яунагъохэм къэралыгъо ыкы шьольыр іэпилэгъо афаклорэм, никотин зыхэль псышхъохэр яугъэхынх фимытыжхэ шыгъэним, хъафизэхэр щыненгъэм хэгэгъозэгъэнхэм пae ящыкэгъэ пкыгъохэр алэклэгъэхъэгъэнхэм, цыфим апэрэ медицинэ іэпилэгъу егъэгъотгыгъэнимкэ системэм зегъэшүйомбгүйгъэним, псэуплэ цыклюхэм e район гупчэхэм апчэхъэхэм аштыгэхъэрим іэзэгту уцхэр икоу алэклэгъэхъэгъэнхэм, нэмыхъхэм афэгъэхыгъэу партиеу «Единэ Россиям» и Лээпкэ программэ кыдыхэлтыгъэхэм япхыгъэх.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр кіэшакло зыфэхъуяа джэспэльиплыми атегущыагъэх. Сэквятныгъэ зиэхэм афэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм кыдыхэлтыгъэхэу къэбзэныгъэм фытегъэпсихъэгъэ пкыгъоу ыпкэ хэмийлэу къаратыхэрим яшапхэе нахыбэ шыгъэним зыр фэгъэхыгъ. Депутатхэм цыфхэр зырагъэблагъэхкэ гумэкыгъоу кырахылпэхэрим ар зээ ашыгъ.

Уц шлоу, хъацэ-плацэу цыфхэм ыкы лэжыгъэхэм зиягъэ языгъэхъэрим алэшүүлэхэр юфхъабзэхэр зымыгъэцаклэхэр, мээ сатырхэм зээрар къафэзыхъхэр, зыгъэхъодыхэр, мэкүмэш хызмэтым ичигүхэр къэхуумгээнхэм, языт нахыши шыгъэним афытегъэпсихъэгъэ шэпхэе гъэнэфагъэхэр іэпэдэлэл зышигъэрим тазырэу атыральхъэрэр нахыбэ шыгъэним фэгъэхыгъ ялонэр юфыгъо.

Бизнес цыклюм ыкы гуртым іэпилэгъу ятыгъэним фэгъэхыгъэм «правовой базэ» бэрэ зэрээхъокырэм фэш предпринимательхэм къэралыгъо іэпилэгъур кыззэхъагъэхан зэрэмхъэлкырэр кызыгъэхъэшыгъ. Хэбзэгъэуцугъэм хэлжэхъынхэш, гэтэрэзыхъынхэр фашынхэу тидепутатхэр кіэльхэу.

Джаш фэдэу Адыгейм идепутатхэр кіэшакло зыфэхъуяа законопроектиту

нимкэ иотраслэ хэхьоныгъэу ышыхэрэ къафалотагь.

Адыгейр зеклоным зыщишьомбгүнүм тегъэпсихъагъэу щыт. Күшхъэ ыкы күшхъхэ льэпсэ чыпшэхэм инфраструктурэр ашыгъэпсигъэним пае проект зэфшхъафхэр чанэу егъэфедэх. Нахыбэу мы льэнүкъом инвестициихэр кыхэлхъэгъэнхэм республикэм ипашхэм льэшэу юф дашээ. Гүшүлээм пае, мы ухьтэм экокуротэу «Лэгъонакъэ» ипроектышо Адыгейм щыпхыраши. Аухырэ ильесищым республикэм зеклоу кыхъэрэ миллионныкъом кыщыкъэрэп. Ащ юфышхуо пащэхэм ашэрэр къеушыхъаты, — кылууагь АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэр зэхэсгыгом кызыщэгүшүлээм.

Урысюем и Кыблэ шьольыр парламентхэм я Ассоциацие 2001-рэ ильесэу зызэхашагъэм кыщэгъэжъагъэу ащ хахэе АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм. Ильес 20-м ехъум хэбзэгъэуцугъэхэм афшыгъэн фытегъэпсихъагъ. Адыгейм и Парламент кіэшакло зыфэхъуяа зеклоным къадырагъэштагь. Кыблэ ыкы Темир Кавказ федеральнэ шьольырхэм зеклоным зыщишьомбгүйгъэним ёштугыгъагъэх. Адыгейм и Парламент идепутатхэр мы льэнүкъомкэ хэбзэихъухъан опытеу яэмкэ адогогошагъэх, республикэм зеклоу

Сурэтхэр: АР-м и Парламент.

**Зыгъэхъазырыгъэр
ХҮҮТ Нэфсэт.**

Лъэпкъ проектхэр

Программэхэм къадыхэлъытагъэу

Къоджэ псэуплэхэм ягъогухэм язытет бэклэ өпхыгъ ахэм ашыпсэухэрэм яшылакъ зыфэдэштыр. Социалын мэхъянэ зилэ учреждениехэр апэчыжъэхэу, ахэм якюлэнхэм пае гъогу къыхъэ аклоу бэрэ къыхэкъы. Аш фэшл шапхъэхэм адиштэрэ гъогу дэгүхэр афэшыгъэнхэм аужирэ ильсхэм къэралыгъом лъэшэу ынаш тет.

Урысые Федерацием щатул-
шыгъэ къэралыгъо программэ
«Къоджэ псэуплэхэм хэхъони-
гъэхэр ягъешыгъэнхэр» зыфи-
лорэм къадыхэлъытагъэу мы
лъэныкъомкъ шъолъырхэм
ащизашуахырэ бэ.

— 2021—2022-рэ ильэ-
сэхэм мы программэм
ишигуагъэкъ къоджэ псэ-
уплэхэм явтомобиль
гъогу километрэ 480-рэ
гъэкъэжъыгъэ е къэу
шыгъэ хъугъэ. 2023-м
шъолъыр 41-мэ гъогу
лахъи 158-рэ ащагъэ-
цэкъэжъынэу Ѣит. Ар
километрэ 343-рэ мэхъу,
— къытуагъ Федеральэ

гъогу агентствэм ипащэу
Роман Новиковым.

Пшъэрыль шъялээр къудажк-
хэм, къутырхэм, поселкэхэм
ащыпсэухэрэм гъогу тэрэзхэр
ялэнхэр, ильэсэм иуахътэ емы-
льтигъэу ахэр агъэфедэнхэ
альэкъынр ары. Аш имызакъо,
шапхъэхэм адиштэу шыгъэ
гъогу дэгүхэр мэкъумэш-фер-
мер хъязмэтшалпэхэм, уналь-
хэм яшагу хъязмэтхэм заушьом-
бгъуным фэлорышшэцтых.

— Къоджэ гъогухэм яз-
тегъэпсихан тынаш
тетын фае. Ахэм
ащыпсэухэрэмкъ аш мэ-
хъянэхшо и. Шэпхъэ-
шыгъэхэм адиштэрэ гъогу
дэгүхэм цыифхэм

**язекъон къызэригъэ-
псынкъэрэм имызакъоу,
социалын мэхъянэ зилэ
псэуальхэм якюлэнхэр
нахъ Ирыфэгъу къа-
фашиы, —** къытуагъ
УФ-м и Къэралыгъо
Думэ чыгу ыкли мыльку
зэфыщытыкъэхэмкъ и
Комитет ипащэ игуадзэу
Сергей Тен.

Лъэпкъ проекту «Щынэгъон-
чээ ыкли шэпхъэшүхэм адиштэрэ
гъогухэр» зыфиорами къоджэ
псэуплэхэм ятранспорт инфра-
структурэ хэхъонигъээр ышын-
хэмкъ шо ишлэгъэшо къэкуагъ.
Аш къадыхэлъытагъэу къуда-
жхэм, къутырхэм, станицхэм

ягъогухэр етупшыгъэу агъэ-
кэжых.

Гущылэв пае, Адыгэ Республи-
ликэм палтээм ыпэ итхэу гъогу
километрэ 35,43-рэ, ар чынлэ
15, мы ильэсэм щагъэцкэ-
жыгъ. Аш сомэ миллион 496-
рэ пэуухагъ. Ахэр шъолъыр
мэхъянэ зилэ гъогуу псэуплэхэр
зэпзычыхэрэ ары.

Агъекъэжыхыгъэхэм ащых
Мыекъол районымкъ поселкэу
Табачнэр, къутырхэу Дъяковыр,
Гражданскэр зэпзычыхэрэ.
Джащ фэдэу агъэцкэжыхыгъ
Шаурджэн районымкъ къудажуу
Джыракыые, поселкэу Заревэм,
къутырэу Свободный трудым
ягъогухэм ялахъхэр.

Сурэтыр: «Адыгеяавтодор»

Хъатыгъужъыкъое гурыт еджаплэм ипроект

Къэлэеъдже сэнэхъатыр пшъэдэкъыж ин зыпыльхэм ыкли мэхъянэшо зилэхэм ащыш.
Лъэужыкъэм иплюн-еъдэжэн республикэми, хэгъэгуми янеууши мафэ ар ыльапс.

Къэлэеъдже лэпэласэхэр яшэнэгъэ-
хэмкъ къэлэеджакъохэм зэрэдэгүа-
щэхэрэм имызакъо, ахэр ёшынэгъэм
фагъасэх. Шэнэгъэм идунах хашхэзэ,
ахэр тэрэзэу гупшысэнхэу, яцыхъэ зы-
тельхъынэу агъасэх.

Хъатыгъужъыкъое гурыт еджаплэм
Хъаткъо Ахъмэд ыцэ зыхъирэм икэлэ-
еъдэджехэу Едыдж Нуретрэ Хъамхъокъо
Разытэрэ ныбжыкъэхэм гъэсэнэгъэ
дэгъу ягъэтоотыгъэенным, яхэгъэу шу
альэгъоу, цыфыгъэ ахэльэу пүгээнхэм
къячлэу ялэр рахылэ. Я 9-рэ классын
исхэр ахэмрагъаджэх. Къэлэеджакъохэм
азыныкъо нахьыбэр я 9-рэ классын
ыуж еджаплэм къычэкъынхэу агъенафэ.

Мы лъэхъаным ишыкъэлъэ сэнэхъат-
хэм къэлэеджакъохэм нэйуса афэхун-
хэм фэшл Нуретрэ Разытэрэ проект
гъэшлэгъонэу «Сэнэхъатым икъых-

хын» зыфиорэм къэшакъо фэхъугъэх.

— Ныбжыкъэхэм яплюн пшъэриль
шъялэу ти. Ахэм еджаплэр къызаухы-
къэ сэнэхъат тэрээ къыхахынным фэшл
тадээн фае — elo Едыдж Нурет. —
Непэ анах мэхъянэшо зилэ сэнэхъат-
хэм къэлэеджакъохэр ыкли ашпшэрэ
гъэсэнэгъэ зээгъэгъотыщ ныбжыкъ-
къэхэр ашыгъуазэхэ зыхъукъ, ялъагъо
къыхахыннымкъ лэплигъу къафэхъущ.
Проектым ны-тихъери къыхэлэжъэнхэ
альэкъущ.

— Къэралыгъо зыщыкъэрэ специа-
листхэм зэблэхъугъэ фэхъу зэпйт, —
льягъэкуатэ гущылээр Хъамхъокъо Ра-
зыт. — Узэсэгээ лоффшёнэм уимыгъ-
эрэзэу, аш ычылпэ сэнэхъатырэм
уфеджэн фаеу къыхэкъы. Лоффшёнлэ-
чылпэ ямылэу къемынэнхэм фэшл гъэ-
сэнэгъэ тедзэ зээгъэтоотыхэрэ Ѣшлэх.

Мыщ нафэ къешы сэнэхъатуу къыхэ-
пхырэм угупшысэн зэрэфээр. Аш
елъытыгъ цыфым ёшынэгъэм чынлэ
шикубытыштыр.

— Проектым игъэхъазырын зетэгъ-
жъэм, — **къеуатэ Нурет**, — дунэе
хъытым ышыгъэ тренинг уштэйнхэр
зэдгэшпэшагъэх. 2024-рэ ильэсэм анахэу

уасэ зилэштхэу дгэунэфыгъэхэр мене-
джментымкъ послекъ
загынкъ ёкы ёшынэмкъ специалист, ди-
зайнер, физиотерапевт ёкы медицинэм
иофышл, аудитор, бухгалтер, цыфхэм
(щэфакъохэм) лоффшёншт менеджер,
агроном, къэлэеъдаж, тренер, репетитор,
инженерхэр, программист, тракторист-
комбайнхэрхэр, ветеринар врач. Мы
сэнэхъатхэм афэгъэхыгъэ лъэгээзүүц
гъэшлэгъонхэр зэхэтшэх, зэдэгүшүэ-
гъхэр ретэгъэлокъых.

— «Неушире мафэм ибилет» зы-
фиорэ лэнэ хъураер юныгъо мазэм
редгээлокъыгъ, — **тыщегъэгъуазэ Ра-
зыт**. — Сэнэхъатхэм нэйусэ зыфашын
ыкли зауштэйн амал къэлэеъдже лоффшён-
хэр ялгъ.

Зэфэхъысыж-
хэм лъэшэу тагъэ-
рэзагъ, ильэс еджэ-
гүм ёкъэм аш джыри
къифэдгээзэжышт.
Хъатыгъужъыкъое
гурыт еджаплэм икэ-
лэеъдажхэм лоффшёнхо ашлэ. «Неуши-
ре мафэм ибилет»
къыхэзыхышт къэлэ-
еъдже лоффшён эзлэгъуу
фэхъуух. Ныбжыкъэхэм
неуш исэнэхъатыштыр
къыхихыгъахэу, аш
рылэж эшьунэу
ышлош хъугъапэм, лъэ-
нэнкъохэр зэкъэ
къыдимылтыгъэнхэ
ыльэкъышт. Джащ пае
ахэм яшуаагъ арагъэ-
кы, яшэнэгъэ зэрэ-
хагъэхъон фаер про-
ектымкъ агурагъало.

**Лъэпшыкъо
Фатим.**

Сурэтхэр проектым
хэлжэхээрэм яхъар-
зынэш.

УсакIор агъэльэпIагъ

Зэльашлэрэ адигэ тхаклоу, усаклоу Жэнэ Кырымызэ чьэпьюгъум и 4-м къуаджэу Афыпсыпэ мыжъобгуу кыышыфызыуахыгъ.

Жэнэ Кырымызэ адигэ советскэ прозаик ыкыи усаку. РСФСР-м культурэмкэ изаслуженнэ юфыш. Гъэтхапэм и 7-м, 1919-рэ ильесым къуаджэу Афыпсыпэ кыышыхъугъ. 1938-рэ ильесым Адигэ педучилишиш, 1957-м — Адигэ къералыго кълэзэгъеджэ институтыр кыыхъигъех. 1957 — 1959-рэ ильесхэм Апшъэрэ литературнэ курсхэу М. Горькэм ыццэ зыхынрэ. Литературнэ институтыр шизэхщагъэхэм ашеджагъ.

Жэнэ Кырымызэ Хэгъэгүй зошхом иветеран, тын льаплэхэр бэу илагъэх. 1965-рэ

ильесым щегъэжъагъэу ар Адигэ хэку комитетымкэ мамырныгъэр къеухъумэгъэнэм итхамета. 1973-рэ ильесым кыышыублаягъэу РСФСР-м итхаклохэм я Союз и Адигэ къутамэ пшъэдэкыжъ зыхырэ исекретарыгъ.

Жэнэ Кырымызэ — поэтический сборник 30-м нахыбэм явтор. Аш итхыгъэ произведенихэм ашыщхэр нэмыхыбзэкэ зэрэдэзкыгъех. Адигэ литературэм иегъэджэн программэ авторым ипроизведеннихэм ашыщхэр бэу хагъэхъагъэх. Литературэм ыкыи искуствэм альянкыокэ усаклом илэ гъэхъагъэ-

хэм щигхуцэ льаплэу «РСФСР-м культурэмкэ изаслуженнэ юфыш» зыфиорэр къаклэкъагъ.

Мамырныгъэр, зэкъошныгъэр, льэпкхэм языкыныгъэ, якултурэ ыкыи цыиф зэфыщытыкхэр Жэнэ Кырымызэ итхыгъэхэм лейтмотивэ апхыэрэклы. Игерхэм ящыэнэгъэ зэфэдэкэ цыфыгъэ хэбзэ мыукъожыр, шулъэгъур, льэпкь шэн-хэбзэшүхэр аухумэу, чыгу гупсэр ыкыи Хэгъэгүй апсэ зэрэфагъадэрэр ашыкхэгъэтхыгъ. Жэнэ Кырымызэ адигэ литература ныбжыкыем, кілэлцыклю литературэм льапсэ агъотынымкэ ыкыи ахэхъонымкэ юфышо юшагъ.

АР-м и Мафэ тэфэу Тэхъутэмыкье районым усаклом мыжъобгуу кыышыфызыуахыгъэнэм фэгъэхъыгъэ юфхъабзээм хэлэжъагъэх районым идепутатхэм янароднэ Совет ипащэ игудазэу Хятит Алый, ветеранхэм я Совет районымкэ итхаматэу Бекух Нэфсэт, Афыпсыпэ къоджэ псэуплэм ипащэу Шуцэ Казбек, мы чынгэлээ псэуплэм идепутатхэр, тхаклом илахылхэр, нэмыхыхэри. Юфхъабзээм ыкыем аш хэлэжъагъэхэм къэгъагъэхэр мыжъобгъум къеральхъагъэх.

(Тикорр.).

ПЧЫХЪЭЗЭХАХЪЭМ РЕГЬЭБЛАГЪЭХ

Адигэ Республикэм урыс льэпкь Іэмэ-псымэхэмкэ и Къералыгъ оркестрэу «Русская удали» зыфиору А.В. Шипитко ыццэкэ щытыр зызэхщаагъэр ильес 30 хууьгъ.

Чьэпьюгъум и 2-м, 1993-рэ ильесым Адигэ Республикэм культурэмкэ и Министерствэ иунашьокэ оркестрэу «Русская удали» зыфиорэр зэхщаагъ. Ильес 30 хууьгъ гъогу купым къыкыгъ. АР-м инароднэ артистэу Андрей Ефименкэр оркестрэ цэрылом идирижер шхьахыкыи ихудожественнэ паш.

Аш «Адигэ макъэр» гушылгъэхъу фэхъу.

— Ильес 30 зикхъэгъэхъогум изэфхъысихъ къытфэшьба.

— Анахъэу къыхэзгъэшымэ сшоигъор музыкальнэ искуствэр льэпкь фольклорым зэригъэбаирэр ары. Титворческа куп ильес 30 хууьгъ гъогу гъэшэгъон къыкыгъ. Юфшэнэр дэгъоу зэрэдгэцакхэрэм ишуагъэкэ титворчестви хэшьыгъе хэхъо. Репертуарыр ныбжыкыхэми нахыжъхэми агу рихынэу тэгээпсы.

— **Льэпкь музыкальнэ искуствэр зикласэхэм сид афэжъуагъэхъазыгъэр?**

— Урысюем ыкыи лэкыбым якомпозитор цэрылом атхыгъэхъогум изэфхъысихъ къытфэшьба. Ахэм ашыщых Кучеренкэм иеу «Нагигриши», В Коновын ытхыгъе «Распотешся, народ», урыс льэпкь орэдхэу «Двор, широк двор», «Гармонь моя», «Как за Доном» зыфиорэр ыкыи нэмыхыхэри. «Русское гулянье» зыфиорэм театральнэ къэгъэлэгъонри тимэфэклы къеклаулэхэрэм ядгъэлэгъонри. Тызэргүхшорэ адигэ мэкъамэхэр тиэх. Аш нэмыхыхэри адигэмэ аусыщтыгъэ орэдхэр непэрэ льэхъаным

дыштэу зэхэхтынхэм фэш Цэй Любэ ытхыгъэ «Фантазия на адигские мелодии» зыцээр зэхахьем кыышыущт. Нахынжыкыем щегъэжъагъэу, нахынжыыом э анэсэу шхьадж ыгу нэсирэ мэкъамэхэр тиэгъэлэгъон хигъотшт. Оркестрэм къыригъэорэ адигэ льэпкь произведеннихэр Москва, Темир Кавказым, нэмыхыхэри чынгэхэм ашэх.

— **Адигэ Республикэм икультурэ сид фэдэ чынгэлэхъытээр урыс льэпкь Іэмэ-псымэхэмкэ Къералыгъ оркестрэу «Русская удали» зыфиорэм?**

— Оркестрэм Адигеим икультурэ чынгэлэхъытээр урыс льэпкь орэдхэр, шошакхэм иль адигэ мэкъамэхэр щигшт. Льэпкь мэкъамэхэр жыз зэрэмыхыхэрэр зэхахьем кыышагъэлэгъоншт, музыкальнэ искуствэр зикласэхэм ар ашохьшэгъоншт.

— Сид фэдэ пшъэрилъа

зыфэжъуагъэуцужжыхэрэр?
— Льэгэлэх инхэм танэсныр пшъэрилъа шхьал. Тапакхэм хэхнонгъэ штынхэм, концертэу къэтыхэрэм ялчагъэ нахынжыыом эхуунхэм, кытэлпльырэ цыфхэр дэгэшүнхэм тынаэ тедгээтышт. Адигеим зыцэ дахэхэдэгээхэрэм ялчагъэ нахынжыыом эхуунхэм тынаэ тедгээтышт. Адигеим зыцэ дахэхэдэгээхэрэм ялчагъэ нахынжыыом эхуунхэм тынаэ тедгээтышт.

«Русская удали» зыфиорэм чьэпьюгъум и 27-м концерт Мыехуапэ кыышыущт. Пчыхъэзэхахьем урыс льэпкь орэдхэр, шошакхэм иль адигэ мэкъамэхэр щигшт. Льэпкь мэкъамэхэр жыз зэрэмыхыхэрэр зэхахьем кыышагъэлэгъоншт, музыкальнэ искуствэр зикласэхэм ар ашохьшэгъоншт.

Льэшыыкъо Фатим.

Сурэтыр авторым ий.

Къыдагъэкырэм хагъэхъуагъ

А. Ышыын

Хыапсым чэсхэм юфшэн ягъэгъотыгъэнымкэ ыкыи кыдагъэкырэм продукцием хагъэхъонымкэ амалэу Ѣылхэм заштигүйшгэхэхэ һэнэ хуурае бзэджашгэхэм пшъэдэкырж ягъэхъыгъэнымкэ федеральнэ кулыкъум и Гъэорышаплэу Адигэ Республика Ѣылхэм зэхищагъ.

Аш хэлэжъагъэх Гъэорышаплэу юфшэнэхэр, промышленникхэм ыкыи предпринимательхэм я Урысые союз, шольтырым ибизнес-сообщество ялыкхэр. Юфшэнэхэр зытегуцыгъэхэм ашыщых хъалым кыышыдагъэкырэм продукцием зэгъэушиомбгүйгээнир, уголовнэ-гъэцэкхэлэхэм системэм лъэхэу илэхэдээгээнир, юфшэнэхэр зытакхэр гъэхъыгъэнхэр.

Юфхъабзээр зеришагъ Гъэорышаплэу ипресс-кулыкъу ипащэу Виктор Марковым.

Хыапсым чэсхэм юф зыщашээрэ учрежденихэм игээжээтийнэхэр къатегуцыгъэхэм ведомствэм иотдел ипащэу Галина Татаровар. Аш къызэриуагъэмкэ, мы мафэм зыщагъэпшынхэрэхэ учрежденихэм ялчагъэтуу юф зыщашээрэ гупчи 4 Адигеим ит. Ахэр продукцие зэмийнэхэм якъыдэгъэкын лъэшэу пыльх. 2023-рэ ильесым чьэпьюгъум и 1-м ехуулэу кыдагъэкыгъэхэм ыкыи фэл-фашэу афагъэцэкхэгъэхэр ауасэ сомэ миллион 54-м ехуугъ. Анахъэу ахэр зыфэгъэзагъэхэр гъучым, пхъэм, пластмассэм ахэшыкыгъэхэм пкыгъохэм, мэкъумэш продукцием якъыдэгъэхэн, Ѣыгъынхэм ядны ары.

2022-рэ ильесым къералыгъо хэбзэ кулыкъуахэм Гъэорышаплэу язэдэлэхъэнигъэхэ кыдыхэлтыгъэхэм продукциеу кыдагъэкыгъэхэм ыкыи фэл-фашэу афагъэцэкхэгъэхэр сомэ мин 885,8-рэ ыуас. Бизнес сообщество ялчагъэхэм Гъэорышаплэу зэрээдэлажъэхэрэм ишуагъэхэм 2022-рэ ильесым продукциеу кыдагъэкыгъэхэм ыкыи фэл-фашэу афагъэцэкхэгъэхэр сомэ миллион 36-м ехуу.

Гъэорышаплэу ехэлэхъо учрежденихэм нэхъокыном лъэшэу ыуажитыхыкыи продукциеу кыдагъэкыгъэхэм зырагъэшүомбгүйгээнир фэш ренэу къэ горэхэр къаугупшысих. Гушилэх пайшэхээ зигугуу къэтшыгъэхээхэрэм ялчагъэхэм ыкыи фэл-фашэу афагъэцэкхэгъэхэр сомэ мин 885,8-рэ ыуас. Бизнес сообщество ялчагъэхэм Гъэорышаплэу зэрээдэлажъэхэрэм ишуагъэхэм ялчагъэцэкхэгъэхэр сомэ миллион 36-м ехуу.

Гъэорышаплэу ялчагъэхэм ыуажитыхыкыи продукциеу кыдагъэкыгъэхэм зырагъэшүомбгүйгээнир фэш ренэу къэ горэхэр къаугупшысих. Гушилэх пайшэхээ зигугуу къэтшыгъэхээхэрэм ялчагъэхэм ыкыи фэл-фашэу афагъэцэкхэгъэхэр сомэ мин 885,8-рэ ыуас. Бизнес сообщество ялчагъэхэм Гъэорышаплэу зэрээдэлажъэхэрэм ишуагъэхэм ялчагъэцэкхэгъэхэр сомэ миллион 36-м ехуу.

Продукцием икъыдэгъэкынхэм къералыгъо зээзэгъыныгъэхэм хагъэхэм муниципальнэ чынгэхэр зэтэгъэпшынхэгъэнхэм фэш Гъэорышаплэу ипроизводственэ участкэу ИК-2-м Адигеим иадминистрации ишыкхэгъэхэм тысылхэр ыкыи хэхийнхэлэхээхэрэм фишигъэхэх, продукцием идэгъулыгъэхъо зэтэгъэпшынхэм ялчагъэхэм ыуажитыхыкыи продукциеу кыдагъэкыгъэхэм зырагъэшүомбгүйгээнир фэш ренэу къэ горэхэр къаугупшысих. Гушилэх пайшэхээ зигугуу къэтшыгъэхээхэрэм ялчагъэхэм ыкыи фэл-фашэу афагъэцэкхэгъэхэр сомэ мин 885,8-рэ ыуас. Бизнес сообщество ялчагъэхэм Гъэорышаплэу зэрээдэлажъэхэрэм ишуагъэхэм ялчагъэцэкхэгъэхэр сомэ миллион 36-м ехуу.

Хыапсым чэсхэм сэнхьат зэфэшьхыафхэр зэтэгъэгъотынхэм къэ мыш фэдэ учрежденихэм ялчагъэхэм үчилищхэм мэхъянэхшо ялэхээ Ѣыт. Хыапсым зытэльхэм юф зэрараагъашгэхэм имызакъоу, ахэм атыральхъэгъэхэм пайшэхээхэрэм ялчагъэхэм ыуажитыхыкыи продукциеу кыдагъэкыгъэхэм зырагъэшүомбгүйгээнир фэш ренэу къэ горэхэр къаугупшысих. Гушилэх пайшэхээ зигугуу къэтшыгъэхээхэрэм ялчагъэхэм ыкыи фэл-фашэу афагъэцэкхэгъэхэр сомэ мин 885,8-рэ ыуас. Бизнес сообщество ялчагъэхэм Гъэорышаплэу зэрээдэлажъэхэрэм ишуагъэхэм ялчагъэцэкхэгъэхэр сомэ مليون 36-м ехуу.

Иэнэ хуурае илофшэн хахьэу хыапсым чэсхэм ежь алэхээхэр кыдагъэкыгъэхэм продукциер къагъэлэгъуагъ.

Зэхэсгэхэхэм ялчагъэгъушыафхэр зэтэгъэгъотынхэм ялчагъэгъушыафхэр къэхүүмэгъэнхэмкэ Уполномоченнэу Къонэ Азэмат, Урысюем юстициемкэ и Министерствэ и Гъэорышаплэу АР-м Ѣылхэм илъыклоу Дмитрий Головин, АР-м ибизнес сообщество илъыклохэхэ Тхъаркъохъ Пшымаф, Кыл Артур, нэмыхыхэри. Гъэорышаплэу кыдагъэкыгъэхэм продукцием ахэм осэшү фашыгъ. Бизнес сообщество ялчагъэхэм ыуажитыхыкыи продукцием ишуагъэхэм ялчагъэкыгъэхэм зырагъэшүомбгүйгээнир фэш ренэу къэ горэхэр къаугупшысих. Гушилэх пайшэхээ зигугуу къэтшыгъэхээхэрэм ялчагъэхэм ыкыи фэл-фашэу афагъэцэкхэгъэхэр сомэ мин 885,8-рэ ыуас. Бизнес сообщество ялчагъэхэм Гъэорышаплэу зэрээдэлажъэхэрэм ишуагъэхэм ялчагъэцэкхэгъэхэр сомэ مليون 36-м ехуу.

КИАРЭ Фатим.

«Активыр» зызэхащагъэр ильес 30 мэхъу

БЗЭШЛЭНЫГЪЭМ ИКЪЭКІУАП!

Тинепэрэ лъэхъан гъесэнгъэм зэпымыоу хэхъонигъэхэр ешых, зэхъокыныгъэшүхэр фэхъух. Ахэм адиштэу бзэхэр зыщызэрагъэшээрэ Гупчэу «Активыр» ильес 30 хуугъеу иғыгу кырэкю.

Кыдэхъугъэм сыйдигъокли кыщымыуко, хэхъонигъэ зэришыщтым пыль. Ашдаклоу, ильес зэкіэлтиклохом хэбзэшоу щагъэпсыгъэхэр чимынхэу, кэз къежъехэрэм альэхъу, иофшэн гъэшэгъо нэу зэригъэпсыщтым зэпымыоу ыуж ит.

ЕгъэжъапIэр

ЕджапIэр зыпэпсыгъеу, аш ипащеу, Адыгэ Республикаем лъэпкъ гъесэнгъэмкіэ изаслужене тофышеу Едыдж Мэмэт гушыIэгъу тыфэхъууг, Гупчэр зэхищэным зыкытыриубытагъэм тыкэупчлагъ.

— Сыкызыщыхъуугъэ Анталием ит адыгэ чылэу Елэмэ Адыгэ хэкум икъебар дэгъоу щигтагъэшагъ, шу тагъэлэгъуугъ. Сятшэу Азиз къэбархэр куоу ышэштыгъэх, аш хэкум тыфищагъ. Сицыхъа тельгъу, уахтэр къэсэу амал горэ щыIэ зэрэхъуугъэм тетэу, Адыгейим сыйкээрэклюжыщтым. Апэдээ 1990-рэ ильесым чьэпьюгъум нэбгыритф тыхъую Налщык конференции горэм тыхъурагъэблэгъагъ. Аш дэжым сэ зэу сыйкэнэуу сифэягъ. Ау тхиль тофхэмкэ ар зэрэмыхъуущтыр кызигурагъэуагъ. Нахь тоянкIеу кызэрэзгээжыщтым ихэкли-плэхэм салыхъуузэ, сисэнэхвакткэ тыркубэзэмкэ сыйкэлэгъаджэу щитти, еджапIэр горэм укыригъэблагъэм ар кызэрэбдэхъуущтыр кысауагъ. Аш лъыптизу гимназиу N 1-м лъэу тхиль кысфитхи, а лъэхъаным тоф ышэштыгъэ обществэу «Родинэм» Iэклагъэхъагъ, ишикIэгъэ нэмыхI тхъапеу аш кысфитхэхъазырыгъэхэр посольствэу Анкара дэтим рагъэхъигъэх. 1992-рэ ильесым хэкум сыйкэлжыни амал щыIэ хуугъе, — кыуагъ Едыдж Мэмэт.

ТигушыIэгъу ичыгүжу кызигэхъэзэжым Урысыер охтэ кын хэтигъ. 1990-рэ ильесхэм зэхъокыныгъэхэр къежъагъэх, тофшапIэхэр зэхэтакъоштыгъэх. «Сыкъэлжымэ сыйдэу сыхун? Сыд сишэштыр? Сыд тшхыштыр?» зыфэпшошт упчIэхэр зы мафи ыгу къихъагъэхэп. Шуагъе къэзыхышт тофшэм зызфигъээштым, цыфхэм зэрхэуцон ыльекъыщтым ар егушысагъ. Тыркуем щыпсэурэ иныбджэхъухэр упчIэхъагъ ышыгъэх. Бзэ зэфэшхъафхэр зыщызэрагъэшээр гупчэхэр Тыркуем бэдээдитих, аш фэдэ мыш зэрэшмыIэр кыгурсыагъ. Аш Адыгейим игъесэнгы, цыфхэм шуагъе къафихыштэу Мэмэт ыльытагъ ыкIи аш фэдэ гупчэ къиэхуинэу тириубытагъ.

— ЕджапIэр кыщызэлхусы зэрэшшогъиом фэгъэхъигъэ тхильхэр хэбзэ къулыкъушIэхэм аIэлэзгэхъагъэх. ТофшапIеу непэ тиэр зычIэт унэр 1992-рэ ильесым щилэ мазэм и 22-м кытатыгъ. Унэр чадзыхъигъэу бысым хэхыгъэ илэжыгъэп. Мэзи 2 — 3-кэ гъэцкэжын тофшэнхэр зэшотхыштхэу, егъеджэным тыфежъэштэу тигуугъэштыгъ. Ильэрэ ныкъорэм нахыбэ тыптыгъильгэсэулэйм изэтегъэлсхъан. МэфэкI шыкIэм тетэу 1993-рэ ильесым чьэпьюгъум и 15-м ар кызэлутхыгъ, — хигъеунэфыкIигъ Едыдж Мэмэт.

ТигушыIэгъу кыгоуцагъэхэу, зыгэгушхуагъэху, ныбджэху ялпер кыфэзыщэгъиэ пстэуми афэрэз, Адыгэ Республикаем и Апэрэ Президентэу Джарымы Аслын кыщыуبلاغъеу гъесэнгъэмкэ министрэу щытыгъэ Бырсыр Батырбы, —

Мыекъоп къэлэ администрацием ипэшагъеу М. Черниченкэм, гъесэнгъэмкэ къэлэ ГъэторышапIэм ипашэштыгъеу Мамыш Юре анэс. Апэрэ мафэхэм къащегъэжъагъеу ильес 27-м кыклоц кыготеу кыдэлэжъэгъэ Аулье Сусаннэ (идунай ыхъожьыгъ, Тхэм джэнэт ляапIэр кырет) «Активым» иғыэпсын илахьшу хильхъагъ, ипащеу тоф ышагъ.

Илъэ зэрэтеуцуагъэр

Бзэхэм язэгъэшэн зэхэпщэнир Iашэхэп. Сыдми угу къихъагъэм уфежъэклэхъудэхъуущтыр зыфэдэр къешэгъуа.

— Мэфэхэм фэдгээдэгъэ алерэ зэхахъэм цыхъеу кыщытфашыгъэр къэдгэшьыгъэжъынным тыптыгъ, — къеIуатэ Мэмэт. — Апэрэ кабинети 4 ныIэп тиагъэр. Егъэджэнир зедгэжъэгъэ алерэ мафэм кыщыуبلاغъеу, тысытIэр нэкI еджаIэр имыIэжъеу къеклонгъэр, аш нахь гушоныгъэ къытхильхъагъ. Джи кызинсэгъэйми, ильес къэс нэбгырэ пчагъеу кытфакIорэм.

Бзэхэм якъыххын

«Бзиту зышIэрэр цыфиту мэхъу» ало. ИкIэлэцIыкIуѓом кыщыуبلاغъеу цыфры чыжъеу ыпекIэ плъэн ыльэкынным Гупчэм мэхъэн ин ѿраты. Бзэ зэфэшхъафхэр мыш Ѣызэрагъашэх.

ЕджапIэм гъесэнгъэ тофхэмкэ ипащеу Тхарькохъо Фатимэ кызэрэриуагъэмкэ, мы ильесым инджылызыбэр, тыркубзэр ыкIи китаизбэр зээгигъэшIэрэ купхэр ары къэнагъэхэр. Адрэ бзэхэмкэ езыгъэджэнхэ зыльэкышт кIэлэгъаджэхэр Ѣымыгъэху арэп, цыфхэм зэрагъашIэмэ ашоигъоу кыхахыгъэхэр лъагъэкъуатэх.

Гупчэм ипащхэм ягукъау кыхахыгъэшыгъэр аужыре ильеситум адигабзэр зээгигъашIэмэ зышоигъохэр кызэрхэмкыIрэхэр ары. «Активым» иапэрэ ильесхэр пштэмэ, аш фэдэ куп ямыIеу хуугъэп. Ары пакшы, адыгэ кIэлэцIыкIуѓом нэбгыри 10-м Ѣыщэу 8-м адигабзэр ашэштыгъ, джи зы нэбгыр ар зышIеу къахэкъуэрэ.

Егъэджэн тофыр

Зэрэзхэшагъэр

— Ильес 30 хуурэ гъогоу кызэтинэкIыгъэм тэркэ мэхъанэшхо иI. Тофшэн кIэ горэ зэрэхэтлхъащтым ыужит, проектыкIэхэр хэдгэхъагъэх, джирэ лъэхъаным диштэрэ егъэджэкIэ-шыкIэхэр кыхэтхыгъэх. А зэпстэуми адаклоу, тикIэлэгъаджэхэм яшэнгъэхэм зэрхагъэхъоштым ренеу тыптыгъ. Аш пае семинархэр афызэхэтэшх, бзэхэм адэлжъэрэ специалистхэр нэмыхI къалэхэм къарытэшх, къэралыгъо зэфэшхъафхэм, Адыгейим иапшыэр еджапIэм зэлхынгъэ адити. КIэлэцIыкIуѓом ежье яшоигъононгъэкI еджаIоу кытфакIонхэм тегъэпсхыагъеу тофшэн зэхэтэшэ, — кыуагъ Тхарькохъо Фатимэ.

Нэбгыре шьэ пчыагъэхэм «Активыр» къауухыгъеу республикэм ыцIе лъагэу алэтизэ къэлэ зэфэшхъафхэм тофшэн зэхэтэшэ, — кыуагъ Тхарькохъо Фатимэ.

ФэгъекIотэнхэр

Едыдж Мэмэт мы гупчэр зигъэпсыгъэ алерэ мафэхэм къащегъэжъагъеу фэгъекIотэн гъэнэфагъэхэр куп зэфэшхъафхэм афишыгъээ Ѣыргэдажжэх. Экономикэм зызблехъу, уасэхэм зэпымыоу къахэхъо. Ау мыр унэ тофшапIеу зэрэштыгъ, ежье зыгъыжьын зэрэфаэр къыдалтытээ, амал зэрикIэ ильесищым къыклоц еджаIэм цыфхэм къяхъильхыгъинэу зэблэхъу гээ фашыгъэп.

— Сызыптыр гъесэнгъэ тоф. Хабзэр, ны-тыхэр сигъусэх. Алерэ мафэхэм къащегъэжъагъеу гьот макIэ зилэ унагъохэм ыкIи сабыгэ зэрысхэм къарыгъэхэм, дэгъу дэдэу еджаIэрэ, кIэлэцIыкIуѓу зянэ-зятэхэр адыгэ лъэпкын шуагъэ кыфахъеу фэлажъэхэрэ фэлжэкIотэн яIеу мыш Ѣетэгъаджжэх, — кыхыгъэшыгъ Едыдж Мэмэт.

КIэухым къихэзгэхъожымэ сшоигъу, ыпшькIэ кызэрэшыгъеу, ильес 30-м къыклоц еджаIэм зыпкь итэу тоф ышагъээ, неуышыре мафэм лъапсэ фэхъуущтыр непэ ыгъэптизэ кырэкю. Бзэр — псэ, ар умышIеу, умыгъэфедэу джирэ уахътэм дебгэштэн пшъэкыщтэп.

ІЭШҮҮНЭ Сусан.

Сурэтхэр бзэ зэгъэшэн Гупчэм иех.

КІэлэеджаклохэм я Спартакиад

Анахь дэгъухэр къэнэфагъэх

Мыекъуапэ икіэлэеджаклохэм я Спартакиадэ атлетикэ псын-
кіэм къыдыхэлъытэгъэ кроссымкіэ рагъежъагъ.

Республикэм икъелэ шъхъаэигурыт еджепіэ 19 мыш хэлэжъагъ. Пшашъэхэм — метрэ 500, кіалэхэм — зы километрэ къачыгъ. Организацие пэччь нэбгыри 10 къыгъельгэйгъ. Ахэр купитоу гошыгъагъэх.

Апэрэ күпым теклоныгъэр къышыдихыгъ лицеу N 35-м, ятлонэрэ хъугъэ гурыт еджапіэ N 3-р, ящэнэрэ чыпіэр къыдахыгъ гурыт еджапіэ N 2-м икіэлэеджаклохэм.

Ятлонэрэ күпымкіэ чемпион хъугъэх гурыт еджапіэ N 16-м илъиклохэр, ятлонэрэ чыпіэм щыт гъесэныгъэм и Гупчэу N 18-р, ящэнэрэ хъугъэ еджапіэ N 10-р.

Спартакиадэмкіэ мыйр апэрэ зэнэкъоу. Кіэлэеджаклохэм джыри футбол цыкъумкіэ, волейболымкіэ, баскетболымкіэ, теннис цыкъумкіэ, щерюонымкіэ, шахматхэмкіэ, спорт ориентированиемкіэ, атлетикэ псынкіэмкіэ ыкчи эстафетэмкіэ зауштышт.

Гандбол

Тикомандэ теклоныгъэр къыдихыгъ

Урысыем ичемпионат хэлэжъэрэ «АГУ-Адыифыр» Ставрополь икомандэу «Ставрополем» дешлагъ ыкчи теклоныгъэр къыдихыгъ. Аш ишүаугъэкіэ я 7-рэ чыпіэм къекъуагъ.

«Ставрополь» (Ставрополь) — «АГУ-Адыиф» (Мыекъуапэ) — 38:40.

Ешлэгвур гъэшэгъонэу, узынэцэүү куагъэ. Мыш еплынэу къекъуагъэхэм ізгуаор гъогогу 78-рэ къелапччэм зэрэдадзагъэр альгэгүү. Адигеим игандолистикэхэр сид фэдэ чыпіэ къин ифагъэхами, къизэрэзэхэмийхэрээр зэлүкігъум къиушыхыгъ. Апэрэ таймын үүж бысмынхэр ізгоуицкія ыпэ итыгъэх. Ау ятлонэрэм Наталия Дерипаскаэр зипэшэ командэм ешлэкія дахэ къыгъельгэгъуагъ ыкчи къитефэу теклоныгъэр къыдихын ылъекъыгъ.

Хабэ зэрэхвүгъэу, типшашхэм анахь къаҳэшыгъэр Алиса

Дворцеваяр ары. Я 7-рэ турым үүж ізгуаор къелапччэм дидзагъэм иччагъэкіэ, зэкіэмкі 61рэ, тигандболисткэ Суперлигэм пэртынгъэр щилыгъ. Ставрополь щилогъэ зэлүкігъум гъогогу 12-рэ ізгуаор къелапччэм щыдидзагъ, ыдзыгъэм щыдэу процент 69-р къелапччэм дэфагъ.

**«АГУ-Адыифым» хэтхэм
Ізгоо пчагъэу дадзагъэр:**

Дворцеваяр — 12, Кобл — 6, Болоба, Краснокутскаяр, Алексеевар — 5, Бондаренкар — 3, Голуновар, Томилинар — 2.

**Командэхэр зыдэшит
Чыпілэхэр ыкчи очко
пчагъэу рагъекъуагъэр:**

1. «Ростов-Дон» — 14.	9. «Звезда» — 4.
2. «Лада» — 14.	10. «Луч» — 2.
3. «ЦСКА» — 12.	11. «Ставрополье» — 0.
4. «Астраханочка» — 10.	12. «Университет» — 0.
5. «Черноморочка» — 10.	
6. «Кубань» — 8.	Чъэпьюогъум и 19-м пчагъэм сыхьатыр 6-м «АГУ-Адыифыр»
7. «АГУ-Адыиф» — 6.	«Динамо-Синара» Мыекъуапэ щыдукъэшт.
8. «Динамо-Синара» — 4.	

Тым и Маф

Стадионэу «Зэкъошныгъэм» щызэрэугъоищтых

Мыш фэгъэхыгъэ мэфэкъир чьэпьюогъум и 15-м Урысыем щыхагъэунэфыкъыщт.

Иофхабзэу «Папа в ТОПе» зыфиорэм къыдыхэлъытагъэу Урысые общественэ-къэралыгъо движение «Движение Первых» зыфиорэмрэ Мыекъуапэ физическэ культурэмкіэ ыкчи спор-

**Зэхэзыщагъэр
ыкчи къыдэзыгъэкъыэр:**
АР-м лъэпкэ Йоххэмкіэ, Икъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкээгъухэм адьрээ зэхъынгъэхэмкіэ ыкчи къэбар жыгъем иамалхэмкіэ и Комитет

Адресыр:
385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зыдэшыр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кіэ
заджэхэрэ тхъалхэу
зипчагъэкіэ 5-м
емыхъхэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлжээ, шрифтыр
12-м нахи цыкъуну
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъагъэр редакцием
зэкъегъэхъыхыгъ.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр:
УФ-м хэутын Йоххэмкіэ,
телерадиокъэтын-
хэмкіэ ыкчи зэлъы-
Іэсикіэ амалхэмкіэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
Чыпіэ гъэйоры-
шапл, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкъэмкіи
пчагъэр**
4035
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1729

Хэутынм
узшыкіэтхэнэу
щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщыхаутыр
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъаэр
Мэшлэкъо С. А.

Редактор шъхъаэм
игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэкъыж
зыхъырэ
секретарыр

Тхъаркъохъо А. Н.